

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: **G. S.**, F., zastúpeného advokátom J. M. P., proti žalovanému 1/ **D. B.**, E., žalovanému 2/ **I. B.**, E., zastúpených advokátom M. G., A., s. r. o., Š., žalovanému 3/ **T.**, s. r. o., U.U., zastúpený advokátkou J. M., A., s. r. o., U., žalovanému 4/ **J. G.**, M., správkyňa konkurznej podstaty úpadcu A..A., **o určenie neplatnosti právneho úkonu**, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 1. decembra 2009 č. k. 9 Cbi 16/2008-246, takto

r o z h o d o l :

Napadnutý rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 1. decembra 2009 č. k. 9 Cbi 16/2008-246 sa z r u š u j e a vec sa v r a c i a súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Bratislave napadnutým rozsudkom žalobu zamietol. Súčasne uložil žalobcovi povinnosť zaplatiť žalovanému v 1. a 2. rade trovy konania vo výške 5 477,77 Eur a žalovanému v 4. rade trovy konania pozostávajúce z náhrady cestovného vo výške 102,68 Eur. Žalovanému v 3. rade náhradu trov právneho zastúpenia nepriznal.

Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že žalobca sa domáhal vyslovenia, že kúpna zmluva uzatvorená dňa 10. 12. 2003 medzi žalobcom v 4. a 3. rade na nehnuteľnosti v katastrálnom území L., ktoré sú na správe katastra v L. vedené na LV č. X. ako parc. č. X., zastavené plochy a nádvoria o výmere 120 m² a rodinný dom s. č. X. postavený na parcele č. X. v jednej jednine a na LV č. X. parc. č. X., záhrady o výmere 687 m², parc. č. X., zastavané plochy a nádvoria o výmere 38m² v jednej polovici, ktorých vklad bol povolený pod č. V-X./2003 zo dňa 6. 2. 2004 je neplatná. Tiež žiadal vysloviť, že kúpna zmluva uzavretá medzi žalovaným v 3. rade o žalovanými v 1. a 2. rade na nehnuteľnosti v katastrálnom území L.,

ktoré sú na Správe katastra v L. vedené na LV č. X. ako parc. č. X., zastavané plochy a nádvoria o výmere 120 m² a rodinný dom s. č. X. postavený na parcele č. X. v jednej jednine a na LV č. X. parc. č. X. záhrady o výmere 687m², parc. č. X. zastavané plochy a nádvoria o výmere 38 m² v jednej polovici, ktorých vklad bol povolený pod č. V X./2004 zo dňa 28. 10. 2004 je neplatná.

Podľa § 80 písm. c/ O. s. p. návrhom na začatie konania možno uplatniť, aby sa rozhodlo najmä o určení, či tu právny vzťah, alebo právo, je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem.

Návrhom možno uplatniť pozitívne, alebo negatívne ručenie, či tu právny vzťah, alebo právo, alebo nie je. Žalobcu zaťažuje dôkazné bremeno spočívajúce v povinnosti preukázať, že na určení právneho vzťahu, alebo práva v čase rozhodovania súdu má naliehavý právny záujem. Tento bude spravidla daný v prípade, keď sa nemožno domáhať priamo plnenia a ak právne postavenie žalobcu by bez takého určenia bolo neisté. Pre nedostatok naliehavého právneho záujmu v zmysle § 80 písm. c/ O. s. p. spravidla nemožno vyhovieť návrhu a rozhodnutie súdu určovacím výrokom, ak možno uplatniť nárok na plnenie. Určovacia žaloba podľa § 80 písm. c/ O. s. p. má preventívny charakter. Prichádza do úvahy vtedy, keď jej prostredníctvom možno eliminovať stav ohrozenia práva, alebo neistoty v právnom vzťahu, pričom k zodpovedajúcej náprave nemožno dospieť iným spôsobom. Uplatní sa tiež v prípadoch, v ktorých je takáto žaloba účinnejšia ako iné právne prostriedky a zodpovedá obsahu a povahe príslušného právneho vzťahu aj jej prostredníctvom možno dosiahnuť úpravu tvoriacu určitý právny rámec, ktorý je zárukou odvrátenia budúcich sporov medzi účastníkmi. Tieto funkcie určovacej žaloby korešpondujú s predpokladom naliehavého právneho záujmu. Ak nemožno v konkrétnom prípade očakávať splnenie týchto funkcií, nie je daný naliehavý právny záujem na určení.

V prejednávanej veci je nesporné, že žalobkyňa nebola nikdy zapísaná ako spoluvlastníčka predmetných nehnuteľností na LV v katastri nehnuteľností a tento stav pretrváva dodnes. Žalobkyňa mala podľa názoru súdu možnosť podať vylučovaciu žalobu týkajúcu sa predmetných nehnuteľností v rámci excindačného konania. Mohla sa tiež domáhať určenia vlastníckeho práva na príslušnom súde.

Predpokladom pre speňažovanie konkurznej podstaty tak ako je definovaná v ustanovení § 6 Zákona č. 328/1991 zb. o konkurze a vyrovnaní je súpis podstaty, ktorý vykonal správca podstaty v súlade s § 18 ods. 1 citovaného zákona. Správca konkurznej podstaty v súlade s opatrením Krajského súdu v Bratislave č. k. 6K 111/99-123 zo dňa 10. 10. 2002 uzatvoril kúpnu zmluvu týkajúcu sa sporných nehnuteľností so žalovaným v 3. rade. Žalovaný v 3. rade ako realitná spoločnosť si nehnuteľnosti kúpili za účelom ďalšieho predaja. Následne bola preto uzatvorená kúpna zmluva zo dňa 28. 9. 2004 so žalovaným v 1. a 2. rade. Vklad kúpnej zmluvy do katastra nehnuteľnosti bol povolený dňa 28. 10. 2004. Tieto právne úkony nemožno považovať za neplatné právne úkony podľa § 39 Obč. zákonníka. Žalobkyňa v konaní opak nepreukázala, preto súd rozhodol tak, že žalobu zamietol.

O náhrade trov konania rozhodol podľa ustanovenia § 142 ods. 1 O. s. p.

Proti tomuto rozsudku v zákonnej lehote podal odvolanie žalobca podaním zo dňa 22. 1. 2010. Navrhol zrušiť rozsudok súdu prvého stupňa a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Odvolanie odôvodnil v zmysle ustanovenia § 205 ods. 2 písm. d/, e/, f/ O. s. p., lebo súd prvého stupňa nedostatočne zistil skutkový stav, dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, doteraz zistený skutkový stav neobstojí a sú tu neuplatnené dôkazy a rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Žalobca nesúhlasí s názorom prvostupňového súdu, že nepreukázal naliehavý právny záujem na podanej určovacej žalobe v čase rozhodovania súdu v tejto veci. V podanej žalobe označil ako dôkazy spisy Okresného súdu Levice pod sp. zn. 7 C 123/01, 9 C 52/2003 a 12 C 197/04.

Z obsahu spisu 7 C 123/01 je preukázané, že žalovaná v 4. rade ako správkyňa konkurznej podstaty podala návrh na súd, lebo podľa § 14 ods. 1 písm. k/ zákona o konkurze a vyrovnaní v platnom znení išlo o originálne nadobudnutie rodinného domu výstavbou do bezpodielového spoluvlastníctva manželov a preto navrhla rodinný dom na parc. č. X. rozdeliť nasledovne: A. S., L., F. v podiele 1/2-ica a G. S., L., F. v podiele 1/2-ica. Vo formálnej evidencii na Správe katastra v L. bol nesúlad a na doporučenie žalovanej v 4. rade

počas súdneho konania žalobkyňa predložila okrem stavebného povolenia č. výst. X. z 19. 12. 1989 i kolaudačné rozhodnutie, listinu o určení súpisného č. z 19. 4. 2002 a žiadosť o založenie na rodinný dom na parc. č. X.. Žalovaná v 4. rade vzala svoj návrh späť a súd konanie zastavil nie v súlade s § 96 ods. 2 O. s. p., lebo dňa 7. 11. 2001 po zahájení pojednávania bol prednesený návrh žalobcu a až potom bolo pojednávanie odročené. Žalobkyňa mala záujem na tom, aby sa toto konanie ukončilo rozsudkom podľa podaného návrhu podal proti uzneseniu Okresného súdu Levice. č. k. 7 C 123/01-54 zo dňa 21. 2. 2003 podal odvolanie. Krajský súd v Nitre uznesením č. k. 9 Co 113/03-67 dňa 30. 6. 2003 v zastavujúcej časti potvrdil rozhodnutie súdu prvého stupňa, ale i napriek tomu je žalobkyňa presvedčená, že konanie vo veci 7 C 123/01 začaté bolo a súdy svojimi rozhodnutiami porušili zákon. Žalobkyňa mala záujem na tom, aby sa vlastnícke právo k rodinnému domu vyznačilo na správe katastra v L. na LV, preto podala ešte dňa 4. 3. 2003 určovaciu žalobu na Okresný súd Levice., ktorá bola vedená pod sp. zn. 9 C 52/2003. Okresný súd v Leviciach uznesením č. k. 9 C 52/2003-40 zo dňa 17. 7. 2003, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 5. 8. 2003 rozhodol tak, že konanie zastavil a spis postúpil na Správu katastra v L. na ďalšie konanie o veci. Žalovanej v 4. rade súd doručil svoje uznesenie, a preto jej bolo známe, že konanie v tejto veci bude na Správe katastra v L.. Z tohto uznesenia vyplýva, že o konaní pred súdom možno uvažovať v prípade až po rozhodnutí Správy katastra L., keď by mal súd jeho rozhodnutie preskúmať. Zo Správy katastra čakala na doručenie ich rozhodnutia ako správneho orgánu. Takéto rozhodnutie žalobkyňi nebolo zaslané, a preto ani nemala dôvod podať na súd návrh na preskúmanie takéhoto rozhodnutia. Žalobkyňa predpokladala, že i žalovaná v 4. rade počká na rozhodnutie Správy katastra o vlastníctve vzhľadom na uznesenie Okresného súdu Levice č. k. 9 C 52/2003-40 a potom bude pokračovať v zrušení BSM. Vzhľadom na citované uznesenie Okresného súdu Levice, žalobkyňa nepovažoval do vydania rozhodnutia Správy katastra ako správneho orgánu, ktoré je ešte preskúmateľné súdom, dôvodné podať vylučovaciu žalobu v rámci excindačného konania. Taktiež o tejto celej veci mala jednoznačnú vedomosť i žalovaná v 4. rade. Žalobkyňa zo strany žalovanej v 4. rade ani Krajského súdu v Bratislave nebola informovaná ani žiadnym iným spôsobom vyzozumená, že do konkurznej podstaty je zahrnutý rodinný dom v celosti.

Na návrhu má žalobkyňa teda jednoznačne naliehavý právny záujem. Toto je zrejmé i navrhnutými dôkazmi a preto rozsudok súdu prvého stupňa považuje za nesprávny a uvedené právne úkony sú neplatné.

K odvolaniu žalobkyne sa vyjadrili žalovaní v 1. a 2. rade. Navrhli rozsudok súdu prvého stupňa potvrdiť a uplatnili si náhradu trov prvostupňového i odvolacieho konania.

Žalovaný v 1. a 2. rade sa stotožňuje s právnym záverom súdu prvého stupňa v tom, že na žalobkyňou podanom určení, nie je naliehavý právny záujem a to z dôvodu, že žalobkyňa sa mala domáhať ochrany svojho vlastníckeho práva vylučovacou žalobou v rámci konkurzného konania a nie žalobou na určenie neplatnosti kúpnych zmlúv, ktorými bol majetok z konkurznej podstaty prevedený na jeho neskorších nadobúdateľov, resp. žalobou na určenie vlastníckeho práva k predmetnému majetku (nehnuteľnosti). Žalobkyňa svoje vlastnícke právo v minulosti opätovne (vedome či nevedome) zanedbávala a aj preto nemôže mať naliehavý právny záujem na požadovanom určení. Pokiaľ žalobkyňa tvrdí, že mala záujem na vyznačení jej vlastníckeho práva na LV nehnuteľnosti v katastri nehnuteľnosti a mala byť bezpodielovou spoluvlastníčkou, mohla veľmi jednoducho podať návrh na zápis bezpodielového spoluvlastníctva k nehnuteľnosti záznamom (návrh by podpísal aj jej manžel vedený ako výlučný vlastník). Je otázne prečo tak žalobkyňa neurobila. Žalobkyňa mohla a mala uplatniť svoje vlastnícke právo v rámci vylučovacej žaloby (v zmysle § 19 ods. 2 zákona o konkurze a vyrovnaní) t. j. prostriedku právnej ochrany, ktorý bol spôsobilý odstrániť stav jej právnej neistoty a podľa judikatúry Najvyššieho súdu Slovenskej republiky i jediný účinný právnym prostriedkom uplatnenia vlastníckeho práva k veci zapísanej do konkurznej podstaty. Žalobkyňa tak ale neurobila. Obdobným spôsobom žalobkyňa pristupovala i ku konaniu vo veci samej, keď menila znenie žalobných návrhov a na pojednávanie sa ani raz nedostavila.

Kúpne zmluvy, ktorých určenia neplatnosti sa žalobkyňa domáha, boli uzatvorené v súlade so zákonom. Žalobkyňa v konaní neuviedla žiadny konkrétny dôvod, prečo by obsah alebo účel zmluvy uzatvorenej medzi žalovaným v 3. a 4. rade (alebo zmluvy) uzatvorenej medzi žalovaným v 3. rade a odporcami v 1. a 2. rade) odporoval zákonu, zákon obchádzal, alebo sa prial dobrým mravom. Žalovaní v 1. a 2. rade, ktorí nehnuteľnosti nadobudli v dobrej viere, majú právo na právnu ochranu aj voči pôvodnému vlastníkovi (ak nim žalobkyňa skutočne bola), ktorý svoje vlastnícke právo (bezpodielové spoluvlastníctvo) nemal evidované v katastri nehnuteľnosti a v priebehu konkurzného konania vedie o spísaní veci do konkurznej podstaty nežiadal o jeho vylúčenie. Pripustenie žaloby o určení neplatnosti kúpnych zmlúv z dôvodu, že si žalobkyňa robí nárok na vec, ktorá bola riadne predvedená

v rámci speňažovania konkurznej podstaty, by viedlo k právnej neistote a spornosti vlastníckeho práva nielen v prejednávacom prípade, ale spochybnil by speňažovanie konkurznej podstaty v konkurzoch spravujúcich sa podľa zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní a zároveň by úplne poprel účel konania – definitívne usporiadať majetkové pomery dlžníka a vzťahy medzi ním a jeho veriteľmi.

Nakoľko súd prvého stupňa zároveň vykonal všetky dôkazy, ktoré žalobkyňa navrhla, a ktoré zároveň súvisia s prejednanou vecou a správne zistil všetky rozhodujúce skutočnosti potrebné pre rozhodnutie a žalobkyňa (aj pre svoju opakovanú neprítomnosť na pojednávaní) nenavrhol dôkazy a zároveň v odvolaní neuviedla dôkazy na základe ktorých by súd mohol dospieť k iným skutkovým zisteniam, alebo dôkazy, ktoré bez vlastnej viny nemohla označiť, alebo predložiť, žalovaný v 1. a 2. rade považujú odvolanie žalobkyne za nedôvodné.

Žalovaný 3. vo svojom vyjadrení k odvolaniu, ktoré bolo doručené súdu dňa 10. 2. 2010 uviedol, že považuje odvolanie žalobkyne za nedôvodné. Žalobkyňa nepreukázala naliehavý právny záujem podľa ustanovenia § 80 písm. c/ O. s. p. Prvostupňový súd v odôvodnení napadnutého rozhodnutia správne uviedol, že žalobkyňa mala možnosť podať vylučovaciu žalobu podľa ustanovenia § 19 ods. 2 zákona č. 328/1991 Zb. v znení neskorších predpisov na vylúčenie veci prípadne náhradného peňažného plnenia z konkurznej podstaty. Žaloba o vylúčenie veci z konkurznej podstaty je žalobou určovacou. Pokiaľ je možné žalovať priamo na určenie existencie práva, alebo právneho vzťahu, potom nie je daný naliehavý právny záujem na určenie platnosti, neplatnosti zmluvy. Preto so žalobou o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy na základe ktorej nadobudol žalovaný v 3. rade nehnuteľnosť zapísanú do konkurznej podstaty v rámci speňažovania od správcu, žalobkyňa podľa názoru žalovaného v 3. rade uspieť nemôže.

Žalovaný v 3. rade kúpil predmetnú nehnuteľnosť v rámci konkurzného konania v dobrej viere na základe zverejneného inzerátu. K samotnej kúpnej zmluve v článku VI. správkyňa ako predávajúca vyhlásila, že vlastníctvo predávaných nehnuteľností nie je sporné, a že sa na ne neviažu žiadne ťarchy a obmedzenia, nakoľko podľa § 27 ods. 13 zákona č. 328/1991 Zb. v znení neskorších zmien prechádzajú nehnuteľnosti na nadobúdateľa bez ťarch na nich viažúcich. Kúpna zmluva bola uzavretá v súlade s Opatrením Krajského súdu v Bratislave č. k. 6K 111/99-128 zo dňa 10. 10. 2002. Kúpna zmluva bola teda medzi žalovaným v 3. rade a žalovanou v 4. rade uzatvorená na základe rozhodnutia súdu.

Vzhľadom na uvedené žalovaný v 3. rade navrhuje rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdiť a uplatňuje si náhradu trov odvolacieho konania spolu v sume 475,60 Eur.

K odvolaniu sa vyjadrila tiež správkyňa konkurznej podstaty – žalovaný v 4. rade. Navrhla rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny podľa § 219 ods. 1 potvrdiť. Je toho názoru, že súd prvého stupňa vykonal všetky navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností a na základe vykonaných dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam. V konaní nedošlo k žiadnym vadám uvedeným v § 221 ods. 1 O. s. p. a konajúci súd vychádzal zo správneho právneho posúdenia veci. Sporná nehnuteľnosť bola zapísaná do súpisu majetku v celosti nakoľko bola vedená v evidencii nehnuteľnosti v LV č. X. k. ú. L. na meno úpadcu v celosti. Uvedenú nehnuteľnosť úpadca založil v prospech S.L. a na základe záložného práva mu bol poskytnutý úver. Nakoľko poskytnutý úver nesplácal, S., a. s. L. podala návrh na vyhlásenie konkurzu na veriteľa A. S. A. L., I., a. s. L. si ako konkurzný veriteľ uplatnila na verejnom pojednávaní konanom dňa 18. 7. 2000 na Krajskom súde v Bratislave pohľadávku v celkovej výške 3 187 223,03 Sk s právom na oddelené uspokojenie. K predaju nehnuteľností došlo v decembri 2002. Prvé a druhé kolo verejného ponukového konania bolo neúspešné. Žalobkyňa nemala námietky k predaju tejto nehnuteľnosti. Práve naopak rozhodla sa, že v treťom kole odkúpi túto nehnuteľnosť a dňa 5. 5. 2003 sa prihlásila na písomnú ponuku na odkúpenie nehnuteľností zapísaných v LV č. X. v k. ú. L. zaslala dcéra úpadcu a žalobkyne G. S.L. Ponúknutú kúpnu cenu nezaplatila ani po viacerých urgenciách. Vzhľadom na uvedené bolo aj toto kolo vyhlásené za neúspešné. Taktiež 4. a 5. kolo verejného ponukového konania nebolo úspešné. Uvedená nehnuteľnosť bola predaná v 6. kole verejného ponukového konania za najvyššiu ponúknutú cenu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O. s. p.) prejednal odvolanie žalobcu podľa § 212 ods. 1 O. s. p. bez nariadenia pojednávania v zmysle § 214 ods. 2 O. s. p. a dospel k záveru, že odvolanie je dôvodné.

Z obsahu spisu je zrejmé, že žalobkyňa sa svojim návrhom domáhala určenia, že kúpna zmluva uzatvorená dňa 10. 12. 2003 medzi žalovaným v 4. a 3. rade na nehnuteľnosti v katastrálnom území L., ktoré sú na Správe katastra v L. vedené na LV č. X. ako parc. č. X., zastavané plochy a nádvoria o výmere 120 m² a rodinný dom s. č. X., postavený na parcele č. X. v 1/1-ine a na LV č. X. parc. č. X. záhrady o výmere 687 m² parc. č. X. zastavané plochy a nádvoria o výmere 38 m² v jednej polovici, ktorý vklad bol povolený pod č. V-X./2003 zo

dňa 6. 2004 je neplatná. Tiež sa domáhala určenia, že kúpna zmluva uzatvorená medzi žalovaným v 3. rade a žalovanými v 1. a 2. rade na nehnuteľnosti v katastrálnom území L., ktoré sú na správe katastra v L. vedené na LV č. X. ako parc. č. X., zastavané plochy a nádvoria o výmere 120 m² a rodinný dom s. č. X., postavený na parcelné č. X. v jednej jednine a na LV č. X. parc. č. X. záhrady o výmere 687 m², parc. č. X. zastavané plochy a nádvoria o výmere 38 m² v jednej polovici, ktorých vklad bol povolený pod č. V X./2004 zo dňa 28. 10. 2004 je neplatná.

Podľa ustanovenia § 80 písm. c/ O. s. p. návrhom na začatie konania možno uplatniť, aby sa rozhodlo najmä o určení, či tu právny vzťah, alebo právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem. V zmysle vyššie citovaného zákonného ustanovenia je z hľadiska procesného základným predpokladom úspešnosti žaloby o určenie skutočnosť, že žalobca má na požadovanom určení naliehavý právny záujem. Existenciu naliehavého právneho záujmu musí v konaní preukázať žalobca, pričom naliehavý právny záujem musí existovať v čase, keď bol rozsudok súdu vyhlásený (§ 154 ods. 1 O. s. p.). Ak naliehavý právny záujem nevyplýva priamo z návrhu, zisťuje sa výsluchom účastníkov. Nedostatok naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení bráni zaoberať sa vecou v jej merite.

Vo všeobecnosti platí, že naliehavý právny záujem je daný predovšetkým tam, kde by bez tohto určenia bolo právo žalobcu ohrozené, alebo kde by bez tohto určenia sa stalo právne postavenie žalobcu neistým. Existencia naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení môže byť daná aj vtedy keď určenie existencie práva, alebo právneho vzťahu, o ktoré v konaní ide, priaznivo ovplyvní právne postavenie žalobcu voči žalovanému. Toto priaznivé ovplyvnenie môže spočívať nielen v odstránení spornosti, či neistoty žalobcovho právneho postavenia voči žalovanému, ale aj v založení možnosti uplatnenia (voči žalovanému) vlastného zo zákona, prípadne zo záväzkového vzťahu vynútiteľného práva k predmetu určenia. Vychádzajúc z vyššie uvedeného, je potom v posudzovanej veci z hľadiska posúdenia naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení, právne významná otázka, či by sa v prípade vyhovenia žalobe odstránil stav neistoty v právnom postavení žalobkyne, a či by vyhovujúci rozsudok priaznivo ovplyvnil právne postavenie žalobkyne v tom smere, že by založil voči žalovaným nárok na uplatnenie vlastného (zo zákona, prípadne zo záväzkového vzťahu vynútiteľného) práva k predmetu určenia.

Odvolací súd je toho názoru, že žalobkyňa nesporne má naliehavý právny záujem na určení neplatnosti právneho úkonu. Odvolací súd nesúhlasí s odôvodnením prvostupňového súdu v napadnutom rozsudku, z ktorého vyplýva, že žalobkyňa nemá naliehavý právny záujem na určení neplatnosti právneho úkonu, keďže nebola nikdy zapísaná ako spoluvlastníčka predmetných nehnuteľností na LV v katastri nehnuteľností a tento stav pretrváva dodnes; žalobkyňa mala možnosť podať vylučovaciu žalobu týkajúcu sa predmetných nehnuteľností v rámci excindačného konania a mohla sa tiež domáhať určenia vlastníckeho práva na príslušnom súde. V súvislosti s týmto odôvodnením odvolací súd poukazuje na Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II ÚS 137/8 z 1. júla 2008, v ktorom je uvedené, že taká interpretácia a aplikácia ustanovenia § 80 písm. c/ O. s. p., ktorá vo svojich dôsledkoch znemožňuje poskytnutie súdnej ochrany postupom podľa tretej resp. štvrtej časti Občianskeho súdneho poriadku v otázke patriacej do primárnej právomoci všeobecných súdov je popretím samej podstaty základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd ako aj obdobného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Účastník konania má právo na to, aby platnosť sporného občiansko-právneho úkonu posúdil všeobecný súd postupom podľa tretej resp. štvrtej časti Občianskeho súdneho poriadku. Na tomto práve nemôže nič zmeniť skutočnosť, že spornú právnu otázku môže ako predbežnú otázku posúdiť aj správny orgán v správnom konaní a fortiori platia tieto závery za situácie, keď správny orgán konanie prerušil a čakal na rozhodnutie všeobecného súdu o platnosti resp. neplatnosti spornej zmluvy a Rozhodnutie všeobecného súdu mohlo výrazne posilniť (resp. vyjasniť) pozíciu účastníka v prebiehajúcim správnom konaní. Bez ohľadu teda na tú skutočnosť, že žalobkyňa nebola nikdy zapísaná ako spoluvlastníčka predmetných nehnuteľností na liste vlastníctva v katastri nehnuteľností a mohla sa tiež domáhať určenia vlastníckeho práva na príslušnom súde, toto konanie môže odstrániť spornosť, či neistotu žalobcovho právneho postavenia voči žalovaným a vyjasniť pozíciu žalobkyne vo vzťahu k predmetným nehnuteľnostiam za predpokladu rozhodnutia súdu vo veci samej. Súd prvého stupňa v odôvodnení týkajúceho sa naliehavosti právneho záujmu na podaní tejto žaloby uviedol, že žalobkyňa mala možnosť podať vylučovaciu žalobu týkajúcu sa predmetných nehnuteľností v rámci excindačného konania. Žalobkyňa v odvolaní uviedla, že nepovažovala do vydania rozhodnutia Správy katastra ako správneho orgánu, ktoré je ešte preskúmateľné súdom, dôvodné podať vylučovaciu žalobu v rámci excindačného konania. O tejto celej veci mala jednoznačnú vedomosť i žalovaná v 4. rade. Žalobkyňa zo strany žalovaného v 4. rade ani Krajského súdu v Bratislave nebola informovaná ani žiadnym

iným spôsobom vyznená, že do konkurznej podstaty je zahrnutý rodinný dom v celosti. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 11. septembra 2009 sp. zn. 5 Cdo 194/2008, v ktorom sa uvádza, že pokiaľ konkurzný súd žalobcovi uznesením neuložil, aby v lehote určenej súdom podal vylučovaciu žalobu proti správcovi na súde, ktorý vyhlásil konkurz a nepoučil ho o tom, že jeho vec bola zapísaná do súpisu a o právnych následkoch nepodania žaloby, nemohla nastať situácia v zmysle ustanovenia § 19 ods. 2 zákona č. 329/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní. Občiansko-právnym kolégiom Najvyššieho súdu bolo prijaté rozhodnutie na uverejnenie v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky v znení. Právna domnienka podľa § 19 ods. 2 zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní, že vec je do súpisu zahrnutá oprávnená, nastáva iba ak ten, kto uplatňuje, že vec sa nemala do súpisu zaradiť, nepodá v súdom určenej lehote proti správcovi vylučovaciu žalobu, hoci bol konkurzným súdom poučený o tom, že vec bola zapísaná do súpisu a o právnych dôsledkoch nepodania žaloby. Z uvedeného teda vyplýva, že ak súd nepoučil žalobkyňu o tom, že rodinný dom bol v celosti a predmetné nehnuteľnosti boli v celosti zapísané do súpisu konkurznej podstaty a žalobkyňa nebola poučená o tom, že vec bola zapísaná do súpisu a o právnych dôsledkoch nepodania žaloby, nemohla nastať právna domnienka podľa § 19 ods. 2 zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní, že vec je do súpisu zahrnutá oprávnená.

Odvolací súd dospel k záveru, že súd prvého stupňa nesprávne právne posúdil otázku naliehavosti právneho záujmu žalobkyne na podaní určovacej žaloby. Má za to, že žalobkyňa, na rozdiel od záveru súdu prvého stupňa, má naliehavý právny záujem na určení neplatnosti právneho úkonu.

K samotnému odôvodneniu rozhodnutia súdu prvého stupňa odvolací súd uvádza, že nedostatok naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení, bráni zaoberať sa s vecou v jej merite. Napriek tomu, že súd prvého stupňa konštatoval nedostatok naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení, v odôvodnení rozhodnutia uviedol, že predmetné právne úkony nemožno považovať za neplatné úkony podľa § 39 Občianskeho zákonníka a žalobkyňa v konaní opak nepreukázala. V odôvodnení taktiež uvádza, že súd vykonal dokazovanie listinnými dôkazmi tvoriacimi obsah spisu, listinami z konkurzného spisu č. 6K 111/99, nahliadnutím do spisov označených účastníkmi konania a výpoveďami účastníkov na pojednávaní a stotožnil sa s názorom žalovaných v 1. až 4. rade, že návrhu nie je možné vyhovieť.

Podľa ustanovenia § 120 ods. 1 O. s. p. účastníci sú povinní označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. Súd rozhodne, ktoré z označených dôkazov vykoná. Súd môže výnimočne vykonať aj iné dôkazy, ako navrhujú účastníci, ak je ich vykonanie nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci. Súd vykonáva dokazovanie na pojednávaní, ak neboli splnené podmienky na vydanie rozhodnutia bez ústneho pojednávania (§ 122 ods. 1 O. s. p.).

Za dôkaz môžu slúžiť všetky prostriedky, ktorými možno zistiť stav veci, najmä výsluch svedkov, znalecký posudok, správy a vyjadrenia orgánov, fyzických osôb a právnických osôb, listiny ohliadka a výsluch účastníkov. Pokiaľ nie je spôsob vykonania dôkazu predpísaný, určí ho súd (§ 125 O. s. p.).

Podľa § 129 ods. 1 O. s. p. dôkaz listinou sa vykoná tak, že predseda senátu, alebo samosudca na pojednávaní listinu, alebo jej časť prečíta, alebo oznámi jej obsah; to neplatí ak súd vo veci nenariaďuje pojednávanie.

Dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko čo vyšlo za konania najavo, včítane toho čo uviedli účastníci (§ 132 O. s. p.).

Z obsahu spisu vyplýva, že súd prvého stupňa vo veci nevykonal žiadne dokazovanie, nevykonal dôkaz listinami. Zo zápisníc z pojednávania nevyplýva, že by dôkazy listinami boli vykonané v zmysle zákona. Taktiež nezodpovedá skutočnosti, že by riadnym spôsobom bol vykonaný výsluch účastníkov konania. Prednesy právnych zástupcov účastníkov nie je možné považovať za vykonanie dôkazu výsluchom účastníka v zmysle ustanovenia § 131 O. s. p. Bez riadneho vykonania dôkazov nie je možné vyhodnotiť konkrétne dôkazy jednotlivo a v ich vzájomnej súvislosti,robiť skutkové závery a vo veci rozhodnúť. Týmto bolo porušené právo účastníkov konania na spravodlivý proces. Preto v danom prípade ani nie je možné bez riadneho vykonania dokazovania urobiť záver týkajúci sa platnosti resp. neplatnosti zmlúv týkajúcich sa predmetných nehnuteľností.

Na základe uvedeného Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodnutie súdu prvého stupňa podľa ustanovenia § 221 ods. 1 písm. f/, h/ zrušil a v súlade s ustanovením § 221 ods. 2 O. s. p. vrátil vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Keďže žalobkyňa má právny záujem na určovacej žalobe, súd prvého stupňa sa v ďalšom konaní po riadnom vykonaní dokazovania bude zaoberať skúmaním vecnej stránky podaného návrhu a posúdi platnosť resp. neplatnosť právnych úkonov, ktoré sú predmetom žaloby.

V novom rozhodnutí rozhodne súd znovu aj o náhrade trov konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

V Bratislave 31. mája 2010

JUDr. Anna M a r k o v á , v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Zuzana Štofániková